

Cene medu in čebeljih pridelkov – izziv za vsakega čebelarja

Tina Žerovnik

svetovalka JSSČ za ekonomiko
tina.zerovnik@czs.si

Čebelarji se vsako leto sprašujemo, kakšne cene bi določili medu in drugim čebeljim pridelkom. Nekateri cene določimo na podlagi priporočenih cen Čebelarstva Slovenije, drugi na podlagi cen medu in čebeljih pridelkov v neposredni okolici. Obstajajo tudi ideje o postavitvi cen glede na pridelavo medu po principu manj pridelka, višja cena in obratno. Cene lahko določimo tudi na podlagi izračuna lastne cene, ki vključuje vse stroške, nastale pri pridelavi. Kakšno ceno določiti? Pravila, pravilnika ali uradnega zakona za to ni, saj velja prosto tržno gospodarstvo, pri katerem ceno ali vrednost blaga določa načelo o ponudbi in povpraševanju. Pomembno pa je zavedanje določenih dejstev in poznavanje razmer na trgu.

Razmere na trgu

Spremenljive razmere, ki nas spremljajo zadnje čase, močno vplivajo na obnašanje trga. Najprej nas je presenetila pandemija koronavirusne bolezni, ki je močno zaznamovala vsakdanjik, prav tako so se spremenile nakupne navade potrošnikov. Na področju čebelarstva se je povečalo povpraševanje za nakup čebeljih pridelkov slovenskih čebelarjev. Povečano povpraševanje je posledica težav z uvozom hrane ter slaba založenost trgovskih polic v času pandemije in zato čedalje večjega interesa potrošnikov po nakupu lokalno pridelane hrane. Drugi vzrok za povečano povpraševanje pa je bilo večje zanimanje po uporabi čebeljih pridelkov za krepitev imunskega sistema. Rusko-ukrajinska kriza prinaša za evropske trge velik izziv, saj je zaradi vojne in zaostrovanja razmer na trgu prišlo do zmanjšanja ponudbe in posledično dviga cen energentov. Ta je sprožil druginjo drugih življenjskih potrebščin in materialov, ki so pomembni tudi za nemoteno delovanje čebelarstev in predstavljajo čebelarju višje stroške oziroma rast cen vložkov v pridelavo. Posledično se s tem poviša tudi lastna cena medu in drugih čebeljih pridelkov.

Izračun dohodka pri pridelavi čebeljih pridelkov

Cene

Ob koncu letošnjega maja je letna stopnja inflacije znašala 8,1 %. Po podatkih SURS so k letni inflaciji najbolj prispevale podražitve naftnih derivatov in hrane. Cene blaga so bile ob koncu maja na letni ravni v povprečju višje za 10,5 %, cene storitev pa za 5,1 %.

Povprečna cena medu pri prodaji medu iz lastne pridelave na živilskih trgih je po podatkih SURS v letu 2021 znašala 11,86 EUR na kilogram medu. Povprečna cena slovenskega medu pri veletrgovcih pa je bila po podatkih ČZS ob koncu leta 20,06 EUR na kilogram medu. Statistika kaže, da je bila prodajna cena slovenskega medu v hipermarketih za 69 % višja kot cena slovenskega medu na domu in tržnici. Kljub temu, da se v trgovinah pojavljajo ekstremno nizke cene medu iz uvoza, je bila povprečna cena uvoženega medu pri veletrgovcih 13,12 EUR, kar je za 11 % več kot povprečna prodajna cena slovenskega medu pri čebelarjih.

Razlog za višje cene medu v trgovini je daljša pot od proizvajalca do potrošnika, kar pomeni več členov z maržo v agroživilski verigi. Po drugi strani pa so cene v trgovinah odraz inflacije in višanja cen življenjskih potrebščin. Priporočene cene medu, ki jih je postavila Čebelarstva Slovenije, se v letu 2022 gibljejo med 12,7 in 16,9 EUR ter 15,2 in 20,3 EUR za med, ki je uvrščen v sheme kakovosti. Priporočene cene še zmeraj ne dosegajo povprečne prodajne cene v trgovinah, so pa z njo bolj primerljive kot povprečne cene medu na domu in tržnici v letu 2021.

Priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2022

Cene in potrošnik

Poglavitno je, da postavimo ceno čebeljih pridelkov, ki jo bo kupec pripravljen plačati in nam bo hkrati prinašala zaslužek. Pri opazovanju kupca, njegovih odločitev in snovanju našega trženja in prodaje najprej pomislimo na konkurenco. Treba se je zavedati, da uvožen med na trgovskih policah ni konkurenca našemu, ampak da si slovenski čebelarji glede prodaje medu konkuriramo med seboj. Z ohranjanjem cen glede na trenutne razmere ali pa celo nižanjem cen, zmanjšujemo ekonomsko vrednost čebeljih pridelkov in posledično v potrošniku vzbujamo dvom o njihovi kakovosti. Dognanja raziskav namreč

Tabela 1: Povprečne cene slovenskega in uvoženega medu glede na kraj prodaje v letu 2021, vir: SURS, ČZS.

Poreklo medu	Kraj prodaje	Povprečna cena v letu 2021 [EUR/kg]
slovenski med	neposredna prodaja končnemu potrošniku (doma, na tržnici)	11,86
slovenski med	živilska trgovina	20,06
mešanica medu iz EU in drugih držav	živilska trgovina	13,12

potrjujejo, da potrošniki povezujejo višino cene izdelka z njegovo kakovostjo. V očeh potrošnika je izdelek z višjo ceno kakovostnejši. Tako potrošnik pri nakupu izdelkov v podobnem cenovnem rangu pogosteje izbere izdelek z višjo ceno.

Pri prodaji in trženju je pomembno poznavanje nakupnih navad potrošnika, razlogov ter lastnosti, ki so mu pri nakupu določenega izdelka pomembne. Ena izmed lastnosti izdelka je cena. Segment potrošnikov, ki jim je pomembnejša cena kot kakovost in poreklo, se poslužujejo nakupa nizkocenovnega medu v hipermarketih in diskontih. Za prodajo medu in čebeljih pridelkov slovenskih čebelarjev se je treba ozreti na segment kupcev, ki postavljajo na prvo mesto kakovost in poreklo. Rezultati ankete iz jeseni 2021, ki jo je opravila Čebelarstva zveza Slovenije, kažejo, da sta najpoglavitejša razloga za nakup čebeljih pridelkov zaupanje v kakovost (39,9 %) in poznavanje čebelarja (29,9 %). Ti dve lastnosti lahko pri trženju in prodaji okrepimo tudi s certificiranjem v sheme kakovosti, s katerim se kupcu zagotovimo še večje zaupanje v poreklo, saj je pri teh izdelkih zagotovljena sledljivost, hkrati pa je med, ki je vključen v sheme kakovosti, podvržen nadzoru ter dosega višje kakovostne standarde. Delež potrošnikov, ki jim je pri nakupu čebeljih pridelkov poglavitna cena, je v anketi znašal le 4,1 %.

Zaključek

Potrošnika moramo ozaveščati o pomenu in poslanstvu čebel ter o kakovost čebeljih pridelkov, ki jih v skladu s smernicami dobre čebelarstva prakse proizvedemo slovenski čebelarji. Postavljanje višjih cen čebeljih pridelkov ob trenutnih razmerah naj nas ne spravljajo v neprijeten položaj pred potrošnikom, saj imamo tehtne razloge za dvig cen, hkrati pa lahko cene utemeljimo s kakovostjo. Smernice za določanje cen so priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2022. Slovenski čebelarji smo že večkrat dokazali, da s skupnimi močmi gradimo uspešne in odmevne zgodbe. Naj bo ena izmed njih tudi prodaja medu in čebeljih pridelkov po primernih cenah, ki omogočajo nekaterim čebelarjem dodaten zaslužek, drugim pa finančna sredstva za preživetje. 🍯

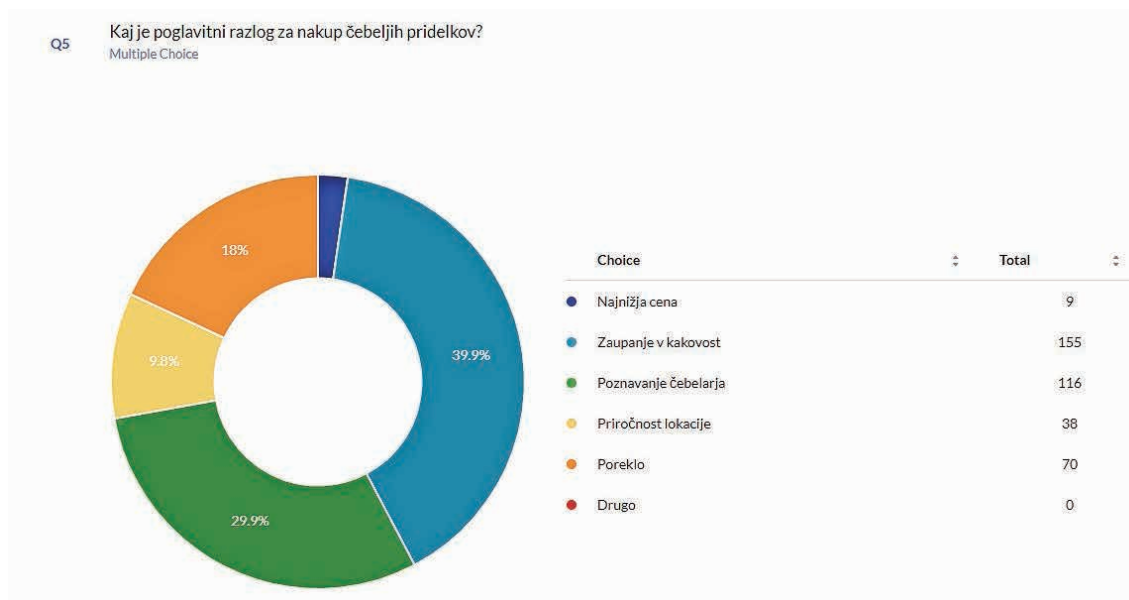
Viri:

Indeksi cen življenjskih potrebščin, maj 2022 (stat.si).

Prodaja kmetijskih pridelkov iz lastne pridelave na živilskih trgih po: KMETIJSKI PRIDELEK, LETO, MERITVE. SiteTitle (stat.si).

Zdešar, P. et. al (ur.) (2011): *Osnove trženja*. V: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 2. Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenije.

Žerovnik, T. (2022): *Priporočene cene za čebelje pridelke za leto 2022*. V: Slovenski čebelar 4/2022 letnik CXXIV (str. 119). Brdo: Čebelarstva zveza Slovenije.

Slika 1: Poglavitni razlogi za nakup čebeljih pridelkov, vir: anketa ČZS 2021